

значення наведених слів, назвати архісеми і диференційні семи; назвати спільні й відмінні семи в лексичних значеннях наведених слів однієї тематичної групи.

Під час вивчення багатозначності слова здобувачі вищої освіти дізнаються, що значення такого слова пов'язані між собою ієрархічними відношеннями й поділяються на основні та другорядні, прямі та переносні, існує й інший погляд, згідно з яким значення багатозначного слова цілком рівноправні й не поділяються на другорядні, прямі та переносні [2, с. 18]. Викладач наголошує, що «виникнення багатозначності зумовлене не лише принципом економії зусиль, а й іншими факторами з виконанням мовою і номінативної, і емотивно-експресивної функцій» [2, с. 17].

Студент має зрозуміти, що окреме значення розкривається в контексті. Переносне значення слова сприймається як окреме і фіксується у «Словнику української мови». Студентам слід повідомити, що «є й такі переносні значення слів, які виступають лише в конкретному контексті. Ці значення не фіксуються словниками, не закріплені узусальною мовною практикою і належать до властивих художній літературі засобів мовної образності, до тропів. Цей тип переносних значень слів кваліфікують як мовленнєві переноси, або образне вживання слів. Образне вживання виражає особисте уявлення кожної людини, а переносне значення є етапом формування поняття» [1, с. 209].

Література

1. Кардаш Л. Особливості переносного вживання дієслів у поетичних текстах (на матеріалі творів В. Симоненка й Л. Костенко). *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Філологія (мовознавство)*. 2013. № 17. С. 208–214.
2. Левицький В. В. Лексична полісемія та квантитативні методи її дослідження. *Мовознавство*. 2003. № 4. С. 17–25.

УДК 82-98:392.72

СИМВОЛІЗМ У КУЛЬТУРІ ГОСТИННОСТІ

Т. А. Пилипак

У сучасному житті люди занурені у світ образів, символів, знаків, які дійшли до нас з далекого минулого.

Адже символізм розкриває нам загадки образу культури, основних ідей, ціннісних моделей поведінки, в основі яких важлива роль належить гостинності. Символіка гостинності показує особливості історико-культурного розвитку народу, виявляє своєрідність природи його гостинності. Через символічні образи репрезентується глибока сутність гостинності.

У культурі гостинності різноманіття символів зумовило необхідність виділення серед них сутнісних, що стали основою історичних образів гостинності і здатні забезпечити міжкультурну комунікацію, сприяти взаємопорозумінню між етносами, які належать до різних цивілізацій.

У символіці гостинності відбиваються основні риси ментальності, доля етносів і цивілізацій, особливостей суспільної та індивідуальної свідомості. Гостинність постає системою символів ритуалу прийому гостя, дає можливість в образно-емоційному вигляді досягнути взаємозв'язок і своєрідність принципів гостинності різних народів. Символіка гостинності через образи-символи закріпила ідею глибинного взаємозв'язку з природою, стала основою самоідентифікації людини, етносу, народу. Традиційна культура побуту українців, завдяки якій формувалась вітчизняна гостинність, характеризується тісним взаємозв'язком і взаємопроникнення виробничої й духовної сфер, нерозривний зв'язок «світу значень» з колективними та індивідуальними поведінковими практиками,

характеризувалась певними символами, визначалась правилами, приписами, заборонами і дотриманням відповідних ритуалів.

Саме через це гостинність як феномен традиційної побутової культури наскрізно пронизували знаки, символи та образи, що формувалися на основі міфологічних й релігійних уявлень, уособлювали моральні принципи українців і поширювались на традиції гостинності.

Побутова культура українського народу в поєднанні різних сфер людського життя: сімейного побуту, традиційного поселення, житла й харчування з урахуванням її природно-календарного, релігійного, ментального характеру набула в процесі формування символічних ознак. Кожен з її елементів, згідно з традиційними уявленнями українців, мав статус символу, а гостинність, як органічна складова побутової культури, об'єднала їх в одне ціле. У розвиненому культі хліба, що є символом гостинності, знайшла відображення землеробська сутність українців. Наприклад, хліб є символом гостинності, благополуччя, добробуту й щедрості в календарній і сімейній обрядовості, характерній для всіх слов'ян та інших землеробських народів. А праця українського селянина набула символічно-сакрального змісту.

Література

1. Державний Фонд фундаментальних досліджень України. URL: <http://www.dffd.gov.ua/>
2. Романенко О. В. Системи гостинності в туризмі : навчальний посібник. Київ : Видавництво НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2016. 321 с.
3. Романенко О. В. Системи гостинності в туризмі. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. Серія №4, 2009. Випуск 10 (20). С. 85–89.
4. Русавська В. А. Гостинність в українській традиційній культурі : навчальний посібник. Київ: «Видавництво Ліра-К», 2016. 280 с.
5. Островська Г. Й. Особливості розвитку готельно-ресторанної справи: кухні народів світу : навчальний посібник. Тернопіль : Підручники і посібники, 2018. 268 с.

УДК 81'1:008]:378.147

КУЛЬТУРНИЙ АСИМІЛЯТОР У КОНТЕКСТІ ФОРМУВАННЯ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОП «КУЛЬТУРОЛОГІЯ» І «МІЖКУЛЬТУРНА ЛІНГВІСТИКА

Н. П. Шаповалова

Специфікою сучасного соціокультурного простору зумовлена необхідність напрацювання ефективних механізмів міжкультурної взаємодії, створення оптимальних умов для повноцінного міжкультурного діалогу. У цьому контексті особливого значення набувають концепції фахової підготовки здобувачів вищої освіти спеціальності «Культурологія» та освітньої програми «Міжкультурна лінгвістика», чия професійна діяльність має безпосереднє відношення до процесів міжкультурної комунікації й вимагає відповідних знань, умінь і практичних навичок.

Поняття «міжкультурна компетентність» увійшло до наукового обігу в другій половині ХХ століття і до сьогодні є предметом методологічних дискусій у співвідношенні з поняттями «культурна грамотність», «комунікативна компетентність», «міжкультурна грамотність», «культурний інтелект». З-поміж широкого кола публікацій, присвячених теоретичним і прикладним аспектам концептуалізації міжкультурної компетентності, особливий інтерес становлять праці Дж. Герднера, Б. Рубена, І. Корневої, М. Герцена, А. Ангеля, Д. Мадера, Р. Камера, Д. Деардорфа, К. Штера та інших. У вітчизняному дослідницькому просторі заслуговує на увагу аналітична стаття О. В. Максимович [2].